

De consumptieconjunctuur

De opgaande fase van de conjunctuur wordt behalve in de DNB-conjunctuurindicator op basis van de industriële productie nu ook zichtbaar in de consumptieve bestedingen. Dit wijst op een bredere basis onder het herstel.

Het bruto binnenlands product (bbp) vormt als aggregaat van alle economische activiteit het uitgangspunt voor conjunctuurmeting. De referentiereeks van de DNB-conjunctuurindicator is echter gebaseerd op de industriële productie, die met maandelijks frequentie sneller beschikbaar is en over het algemeen kleinere herzieningen ondergaat dan het bbp. De DNB-conjunctuurindicator laat al enige tijd een langzaam, maar gestaag conjunctureel herstel zien (figuur 1).

De consumptieconjunctuur

Traditiegetrouw speelt de industriële productie een belangrijke rol in de conjunctuurmeting. Vanuit de productiebenadering van de Nationale Rekeningen beslaat de industriële productie anno 2005 nog maar een kwart van het bbp, terwijl volgens de bestedingenbenadering de private consumptie ongeveer de helft van het bbp beslaat. Mede om deze reden staan de private bestedingen in de belangstelling van conjunctuuranalisten. Bovendien komen de cijfers over de private bestedingen betrekkelijk snel beschikbaar. Zo publiceert het CBS de initiële cijfers over de industriële productie 6 weken na afloop van de betreffende verslagperiode en de cijfers over de private consumptie 7 tot 8 weken na afloop ervan.

Voor de datering van conjuncturele omslagpunten analyseren conjunctuurcomités meerdere macro-economische variabelen op een meer gedesaggregeerd niveau. Zowel het Europese *Centre for Economic Policy Research* (CEPR) als het Amerikaanse *National Bureau of Economic Research* (NBER) baseert zich naast het bbp en de industriële productie op de werkgelegenheid en de consumptie. Het NBER analyseert de officiële statistieken van de groot- en kleinhandelsverkoop en het CEPR de cijfers over de uitgaven van de huishoudens.

Het CBS publiceert elke maand de consumptie door huishoudens in het binnenland, die beschikbaar is over de periode januari 1995 tot september 2005. De consumptie door huishoudens is een deelverzameling van de werkelijke individuele consumptie. Dit omvangrijkere consumptiebegrip omvat daarnaast de goederen en diensten die ten goede komen aan de huishoudens, maar geheel of gedeeltelijk vergoed worden door de overheid en de individualiseerbare overheidsconsumptie. De consumptie door huishoudens in het binnenland bevat alleen die delen van de werkelijke individuele consumptie waarvoor huishoudens zelf betalen, waardoor de reeks conjunctuurrelevanter is. De variabele bestaat voor bijna een vijfde deel uit de cyclisch gevoelige categorie van duurzame goederen. Het gaat bovendien om de uitgaven op Nederlands grondgebied en daarom worden ook de uitgaven van buitenlandse ingezetenen meegenomen.

... toont tekenen van herstel.

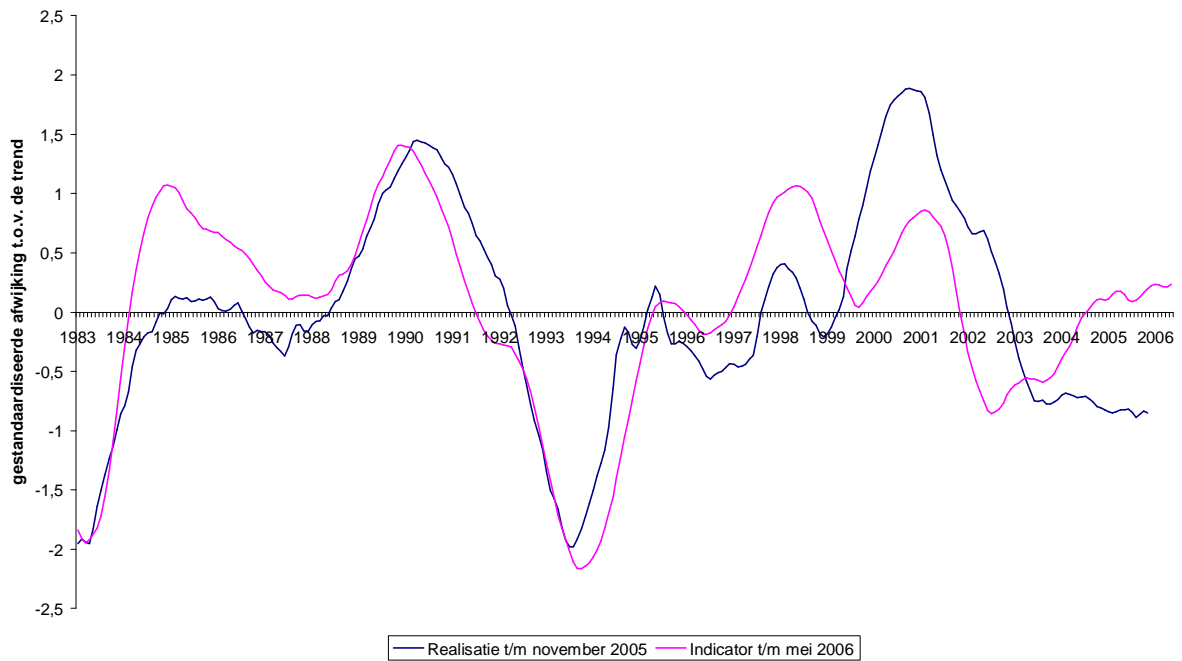
De conjuncturele bewegingen op maandbasis van de consumptie door huishoudens in het binnenland (de consumptieconjunctuur) en het bbp zijn weergegeven in figuur 2. Hierbij is het begrip conjuncturele beweging gedefinieerd als alle cyclische fluctuaties met een golflengte van langer dan anderhalf jaar en korter dan 10 jaar.

Evenals de referentiereeks van de DNB-conjunctuurindicator verloopt de consumptieconjunctuur relatief synchroon aan de conjunctuur van het bbp. Het dieptepunt van de consumptieconjunctuur heeft zich alleen meer recentelijk voorgedaan. De binnenlandse consumptie lag in het eerste halfjaar van 2005 lager dan een jaar eerder en in het derde kwartaal kwam de consumptie juist hoger uit. Dit herstel van de consumptie zal zich doorzetten als de inschatting van de Raad Nederlandse Detailhandel over de Sinterklaas- en Kerstverkopen werkelijk zichtbaar wordt in de eerstvolgende vrijkomende cijfers. De consumptieconjunctuur legt daarmee een bredere basis onder het herstel.

Ard den Reijer

Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Robert-Paul Berben, Jolanda Peeters, Ard den Reijer en Ad Stokman van de Nederlandsche Bank.
A.H.J.den.Reijer@dnb.nl

Figuur 1: DNB-conjunctuurindicator

Figuur 2: Cyclische beweging van het bbp en de consumptie door huishoudens

